

Brigadirji spet v Brčkem

Letos mineva 40 let, kar se je mladina Jugoslavije odzvala pozivu maršala Tita za obnovo porušene domovine. Gradnja proge Brčko-Banovići je bila prva mladinska zvezna delovna akcija.

Po 40 letih smo bili nekdanji brigadirji – prišlo nas je 158 – spet v Brčkem. Srečanje z Brčkim in progo je bilo edinstveno in nepozabno ter enkratno doživetje. Že na postaji v Brčkem nas je sprejela predsednica skupščine Natjadja Beslagić, ki je bila s svojimi sodelavci ves čas z nami. V pristrčni dobrodošlici brigadirjem iz Slovenije je poudarila, da se je z gradnjo proge začelo razvijati in rasti tudi Brčko, ki je danes moderno industrijsko mesto s 35.000 prebivalci in je po velikosti 6. mesto v Bosni.

Brigadirji smo si ogledali film o gradnji proge, ki je bil prvič predvajan in razstavo o gradnji proge. Ustavili smo se ob spominskem kamnu, kjer je bila zasajena prva lopata. Na partizanskem grobišču smo se poklonili spominu padlih. Iz Brčkega je dalo v NOB svoja življenja 600 prebivalcev.

Gradnja 88,5 km dolge proge se je začela 1. maja, proga pa je bila dograjena 7. novembra 1946, kar 20 dni pred rokom. Sodelovalo je 62.268 mladih brigadirjev, med njimi 6100 iz Slovenije. Delali so v treh izmenah. Vsaka izmena je trajala po 2 meseca. Mladini Jugoslavije so se pridružili tudi mladi iz Poljske, Češkoslovaške, Grčije, Madžarske, Romunije, Bolgarije in Albanije. Na progo so prišle mednarodne brigade pa tudi mladinske delegacije Francije, Nizozemske, Mehike, Indije, Danske, Švice, Avstrije in Belgije. Proga ima 5 predorov (najslavnejša sta brez dvoma Majevica in Kiseljak) 22 metrov, 220 podvozov, 600 usekov. Mladi so izkopali s krampi in lopatami preko 1600 kubikov zemlje, prevozili 134.000 samokolnic kamnena.

Po kosilu so nas gostitelji odpejali po progi do Tuzle. Kako smo strmeli! Kakšne spremembe po 40 letih! Nove lepe hiše, v mestih bloki in stolpnice, tovarniški dimniki, kulturna središča. Da, res je, kot je dejala predsednica Beslagićeva: z gradnjo proge se je za te kraje začelo novo življenje.

Od 6100, kolikor nas je bilo iz Slovenije pred 40 leti na progi Brčko-Banovići, se nas je zdaj zbralo le 158. Smo mar pozabili na tiste prelepe dni, ko nas je prevevalo tovarištvo, ki mu težko najdeš enakega? Smo se že tako oddaljili drug od drugega? Ne, to se ne sme zgoditi, je bila enotna misel vseh, s katerimi sem se pogovarjala.

Že na srečanju brigadirjev na Ježici v Ljubljani, 14. junija, bo padel predlog, naj bi v vseh regijah ustanovili odbore brigadirjev – veteranov, katere bi povezoval ljubljanski odbor. Nekdanji brigadirji so še danes pripravljeni sodelovati z mladimi v delovnih akcijah.

TATJANA PUST

BRIGADIRJI PO 40 LETIH

Gradili progo, kovali trdne vezi

Slovenski brigadirji, ki smo pred 40 leti gradili progo Brčko-Banovići smo se maja spet srečali v Brčkem. Kako so takrat doživeli progo smo se pogovarjali s tremi našimi občani. Za vse tri je bila brigada nepozabno doživetje, ki jim je ostalo v trajnem spominu.

Milica Černe: Delovni polet me spremlja še danes

V Brčkem sem bila s IV. ljubljansko brigado, ki so jo sestavljali dijaki tedanje poljanske gimnaze.

Milica Černe

zije in srednje tehnične šole. Delali smo v Bukinjah.

V Bukinje smo prišli ponoči. Čakali so nas veliki šotori. V šotorih so bili skupni pogradi. Namesto žimnic smo imeli posušeno praproto, preko katere si pognil deko. O blazinah ni bilo govora. Prvi dan smo na njivah, kjer naj bi tekla proga, pulili koruzo. Deževalo je in bili smo blatni, da je bilo joj. Nato smo začeli z odkopom zemlje in trasiranjem. Na trasi smo delali po 8 ur dnevno. Po kosilu smo malo počivali, nato so bila predavanja, priprave na fizikalni zlet, pisanje za stenski časopis, pospravljanje šotorov, čiščenje tabora.

Disciplina je bila zelo velika. Bog ne daj, da so našli fanta in dekle v bolj skritem kotičku. Po kazni sta morala takoj v Ljubljano. To pa je bila največja sramota, ki je lahko doletela brigadirja.

Za mene so bili ti dnevni enkratni. Kako smo si pomagali med seboj! Če ena četa ni zmogla dnevne norme, je priskočila na pomoč cela brigada, tako smo dopoldne opravili svoje delo, popoldne pa še pomagali četi, ki ni zmogla norme. Oba meseca nas je preveval tekmovalni duh. Ta duh in ta delovni elan sta me sprem-

ljala vse življenje. Družbi sem hotela nekaj dati, tako kot so nas učili v brigadah.

Ljubica dr. Brus: Vode smo dobili eno menažko za ves dan

V Brčkem sem bila z II. ljubljansko brigado Majde Silc. Sestavljalo jo je mladina tedanje četrte Vič-Rakovnik in srednje tehnične šole.

V živinskih vagonih smo se pripeljali do Slavonskega Broda, kjer smo presedli na ozkotirno železnico. V Bukinjah so vse brigadirje ostrigili, fante kar na balin, nato pa je sledilo v posebnem šotoru »zapraševanje«, to se pravi razkuževanje proti ušem, ki so prenašale pegavi tifus, ki je tedaj v Bosni množično razsajal. Zato je bilo tudi absolutno prepovedano piti vodo in jesti slive, ki jih je bilo okrog nas vse polno. Naša trasa je namreč vodila skozi nepregledne slivove nasade. Kar zamisli si, kako ti je bilo ob srcu, ko ti čisto izsušenemu od vročine zrele slive bingljajo tik pred nosom, ti pa jih ne smeš utrgati. Tudi za tak prekršek si šel kazensko v Ljubljano.

Neko noč je divjal silovit vihar, ki je podrl oba šotora. Vseh 250

Ljubica dr. Brus

brigadirjev je ostalo brez strehe in tudi brez vsega, kar so imeli. Voda je odnesla vse.

Brigada je dala nasip in usek. Izredno je bilo razvito kulturno življenje. Brigadirji so vsak dan izdajali stenski časopis, pisali

dnevnik brigade, prirejali kulturne večere, kjer so se srečevali z drugimi brigadami. Delali smo v izredno težkih pogojih. Vodo so nam vozili s cisternami. Vsak brigadir jo je dobil za ves dan le eno menažko. Kljub temu smo delali z izrednim zagonom in elanom. Ob koncu nas je 6 brigadirjev prejelo udarniško značko, kar je bilo najvišje priznanje za brigadirja. Na to sem ponosna še danes.

Dušan Žilič: Lep spomin na našo mladost je to

Na progo Brčko-Banovići sem odšel s I. ljubljansko brigado Toneta Tomšiča. Nastanjeni smo bili

Dušan Žilič

v bližini Tuzle, 600 metrov od Majevice.

Delali smo na nasipu pred majevskim predorom. Bili smo trikrat udarna brigada. Kako ponosno smo prišli v Ljubljano, kako strumno smo korakali po ljubljanskih ulicah! Pozabljena je bila neznosna avgustovska vročina (36° v senci). To so najlepši spomini, to je bila naša mladost.

Še sedaj ne morem verjeti, kakšen delovni polet je bil tedaj v nas. Tisti, ki so vozili samokolnice so že do konca izmučeni odpejali poslednje kubične metre v delovni izmeni, pa so še vzklicali: za Tita, za partijo. Nalagalcem samokolnic pa so vpili: daj hitreje, danes moram potolči rekord Janka, ki jih je včeraj zvozil 370! Čestokrat sem v tej vročini imel ustnice tako suhe, da še sline nisem mogel požreti.

Tovarištvo takratnih dni nam leta, ki hitro minevajo, še danes niso vzela. Lep spomin na našo mladost je to!

Z BRIGADIRJI SE JE POGOVARJALA TATJANA PUST

KS Tabor

Člani ZK sprejeli program dela – Potem, ko so na Taboru združili dve OO ZK v eno, OO ZKS Tabor I, ki šteje 66 članov, so na nedavnem sestanku sprejeli program dela, ki zavezuje vse komuniste, da bodo aktivno delovali v SZDL v frontni organizaciji ter se preko DPO, društev ter krajevne samouprave vključevali v vse akcije krajevne skupnosti. Ob tem bodo redno spremljali delo in aktivnost članov, pri čemer ne bodo pustili ob strani tudi redno udeleževanje na sestankih in plačevanje članarine ZK. Uvedli bodo sistem hitrega in učinkovitega informiranja med občinskim komitejem in osnovno organizacijo, pa tudi informiranju članov, ki so zaradi starosti in boleznih oproščeni sestankov, bodo namenili posebno pozornost. Te člane bodo obiskovali, pri čemer ne bodo zanemarili tudi socialnih razmer, v katerih živijo.

Otroški hišni svet – V stanovanjskem bloku Tabor 6, 7, 8, ki mu pravimo tudi »Golobnjak«, imajo hišno samoupravo v pravem pomenu besede. Sami pobirajo stanarino, sami upravljajo s sredstvi ter tudi sami načrtujejo ter izvajajo dela potrebna v hiši. Svet stanovalcev je zelo aktiven. Veliko pozornosti v hiši namenjajo tudi lepemu in čistemu okolju. Zdad prizadevni svet stanovalcev načrtuje ustanovitev otroškega hišnega sveta. Ob ustanovitvi otroškega hišnega sveta bodo na domačem vrtu pripravili za vse otroke piknik. Mentorica otroškega hišnega sveta bo stanovalka bloka dipl. psihologinja Sonja Žorga.

Najlepše urejena in najbolj zanemarjena – V okviru »Majskih srečanj 86« je na Taboru tekla tudi akcija za lepo in čisto okolje. Komisija, ki deluje pri KK SZDL je ocenila okolje in urejenost vseh 103 stanovanjskih hiš, kolikor jih je na Taboru, ocenjevala pa je tudi okolje OZD na območju KS.

Najlepše urejena je po oceni komisije hiša na Njegoševi 13, Drugo mesto si je priborila Ilirska 29, tretje pa Ilirska 27. Sledijo: Vrhovčeva 2, 4, Njegoševa 25, Friškovec 4, Hrvatski trg 3, Trubarjeva 61, Ilirska 4, 6, 8, Friškovec 2, Friškovec 6 in Vrhovčeva 6 a in b.

Najbolj zanemarjena in neurejena je hiša na Masarykovi 30, nato pa Maistrova 6, Masarykova 28, Ilirska 28, Trubarjeva 78, Trubarjeva 76, Ilirska 19 in Tabor 2.

Kdo največ ve in zna – Med letošnjimi »majskimi srečanjmi« so najmlajši krajanje Tabora razstavili svoje izdelke v dvorani KS. Priredili so tudi čajanko. Prišlo je nad 100 otrok in dvorana je bila skoraj premajhna, da bi sprejela otroke in starše. Za uvod so se šolarji pomerili v poznavanju svoje krajevne skupnosti in Ljubljane. Mlajši so se pomerili v ugankah, peli so in deklamirali. Pionirji OŠ Ledina so zaplesali nekaj slovenskih narodnih plesov. Hitro so se razživali ob čaju in pecivu, zaplesali so ob zvokih poskočnih viž. Vsi tekmovalci so ob koncu prireditve prejeli priznanja. Mladi likovniki, ki so ob sobotah ustvarjali svoja dela pa so odnesli ponosni svoje izdelke domov.

Bronasta priznanja OF – Na slovesni seji KK SZDL Tabor so ob zaključku letošnjih »majskih srečanj« podelili 10 najbolj prizadevnim krajanom bronasta priznanja OF. Priznanja so prejeli: Ivanka Bida, Anton Boldin, Emica Javornik, Jože Marc, Ivanka Maver, Ljerkla Mlakar, Jožica Padar, Marija Šurbek, Igor Turk in Milivoj Živkovič.

TATJANA PUST

KS Trg osvoboditve

Recital Tee Rovšek-Witzemann – Komisija za kulturo v naši krajevni skupnosti je v okviru majskih prireditev organizirala 26. maja v viteški dvorani Križank večerni recital slovenskih in nemških pesmi dvojezične pesnice Tee Rovšek-Witzemann. Recital je večje povezoval Sandi Colnik. Več kot stotim obiskovalcem sta pesmi v slovenskem jeziku odlično predstavila člana MGL Jožica Avbelj in Tone Kuntner, v nemškem jeziku pa dijaka Srednje šole za družboslovje in splošno kulturo Tamara Deu ter Damijan Korošec. Za glasbeno popestritev recitala sta poskrbeli dijakinji Srednje glasbene in baletne šole v Ljubljani Majda Petrič in Sidonja Lebar, ki sta občuteno izvajali dela slovenskih skladateljev Josipa Slavenskega, Pavla Šivca in L. M. Škerjanca.

Volitve samoupravnih organov KS delno uspele – Volitve delegatov v skupščino KS so bile 15. maja. Vsi predlagani delegati so bili izvoljeni soglasno. Novo izvoljena skupščina pa se kljub temu ni mogla konstituirati, saj ni bila sklepčna. Skupščina zato tudi ni mogla izvoliti sveta KS, sveta potrošnikov in poravnalnega sveta.

Od 14 delegatov, ki v njej zastopajo združeno delo, se je seje udeležil le en delegat (SAZU). Opravičil se je delegat iz Angore, medtem ko nam iz Žita, Partizanske knjige, Pravne fakultete, NUK in Srednje šole za oblikovanje in fotografijo navkljub številnim zaprosilom doslej sploh še niso sporočili imen svojih delegatov.

Preseneča podatek, da sta se od 7 družbenopolitičnih organizacij, družbenih organizacij in društev volitev v novo skupščino udeležila le 2 delegata (ZZB in DPM).

Konstituiranje skupščine bodo ponovili v začetku junija.

Uspesabljanje občanov na področju SLO in družbene samozaščite – V krajevni skupnosti smo 22., 23. in 24. aprila 1986 organizirali predavanje na temo »Naša KS v obrambnih pripravah«. Prvič so občanom predavali neprofesionalni predavatelji – občani, ki aktivno delujejo v vodilnih strukturah organizacije SLO in družbene samozaščite v KS. Na neposreden in poljuden način so skušali poslušalcem približati vlogo in organiziranost naše KS v obrambnih pripravah. Udeležba na predavanjih je bila dobra, saj je bila dvorana vse tri dni nabito polna.

Predavanje CZ – Štab CZ KS Trg osvoboditve je v drugi polovici maja organiziral 12-urni pouk za pripadnice splošne enote PMP. Večina deklet in žena te enote se je do predavanj opredelila z vso resnostjo. Tiste, ki se iz neopravičenih razlogov niso udeležile predavanj, pa bodo prijavili sodniku za prekrške.

SILVA ŠUC